

Pan Zachariasz Szachowicz

Zachariasz Szachowicz

Rada Miasta Bielsk Podlaski Uchwałą nr XLV/256/09 z dnia 15 grudnia 2009 roku nadała nieżyjącemu Panu Zachariaszowi Szachowiczowi tytuł Honorowego Obywatela Miasta Bielsk Podlaski, jako wyraz najwyższego wyróżnienia i uznania.

Zachariasz Szachowicz — syn Tadeusza i Marii, urodził się 18 września 1911 roku w Topczewie. Zmarł 6 maja 2009 roku w Bielsku Podlaskim.

W latach 1915-1920 przebywał wraz z rodzicami na uchodźstwie w Rosji (na tak zwanym bieżenstwie). Po powrocie z Rosji zamieszkali ponownie koło Topczewa w swoim gospodarstwie rolnym. Po sześciu latach Jego rodzice przenieśli się do Bielska Podlaskiego, gdzie od 1 marca 1926 roku zamieszkali przy ulicy Brańskiej.

W Bielsku Podlaskim Zachariasz Szachowicz rozpoczął naukę w Szkole Powszechnej numer 1, gdzie w ciągu czterech lat ukończył siedem klas. Dalszą naukę kontynuował w średniej szkole technicznej w Białymstoku, otrzymując w 1932 roku tytuł technika budowlanego.

Po ukończeniu szkoły przez długi czas nie mógł uzyskać stałego zatrudnienia, wykonywał jedynie zlecenia dorywcze. Latem 1936 roku silna wichura złamała hełm wieży bielskiego ratusza — na zlecenie Burmistrza Miasta Alfonsa Erdmana, wraz z dwoma pracownikami, ustawił nowy szczyt wieży. Bardzo dobre wywiązanie się ze zleconej pracy, spowodowało zatrudnienie w drugiej połowie 1936 roku Zachariasza Szachowicza przez burmistrza Erdmana. W latach 1936-1938 jako kierownik budowy prowadził budowę Domu Ludowego imienia Józefa Piłsudskiego przy ul. 3 Maja.

Po wybuchu II wojny światowej w latach 1940-1941 pracował na terenie Brańska (kierował między innymi nadbudową piętra hali targowej), zaś w latach 1941-1944 został skierowany przez Niemców do pracy w dziale gospodarczo-technicznym Miasta Bielsk Podlaski.

Po zajęciu w dniu 30 lipca 1944 roku przez wojska radzieckie Bielska Podlaskiego Zachariasz Szachowicz był zaangażowany w prace nad odbudową miasta ze zniszczeń oraz upamiętnieniem ofiar wojny. W dniu 11 sierpnia 1944 roku utworzono Zarząd Miejski, w skład którego powołany został na funkcję

technika miejskiego. Następnie pracował w Komunalnym Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym w Bielsku Podlaskim, które w późniejszych latach zostało przekształcone w Miejskie Przedsiębiorstwo Robót Budowlanych. W latach sześćdziesiątych pracował w Hajnowskich Zakładach Przemysłu Drzewnego w Hajnówce, zaś w latach siedemdziesiątych w Rejonie Energetycznym w Bielsku Podlaskim.

Zachariasz Szachowicz był wieloletnim radnym Miejskiej Rady Narodowej w Bielsku Podlaskim oraz radnym Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku.

Zachariasz Szachowicz był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Kawalerskim Krzyżem Orderu Odrodzenia Polski Ludowej oraz między innymi odznaką *Zasłużony Białostoczczyźnie*. Ponadto dwukrotnie otrzymał order świętej Marii Magdaleny.

Kalendarium ważniejszych prac i działań Zachariasza Szachowicza

1. maj 1935 roku — zbudowanie w kościele Narodzenia NMP na zlecenie dziekana księdza Antoniego Beszty-Borowskiego katafalku dla uczczenia śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego;
2. lipiec 1936 roku — naprawa na zlecenie Burmistrza Alfonsa Erdmana złamanego hełmu wieży ratuszowej;
3. lata 1936-1938 — jako kierownik budowy prowadził budowę Domu Ludowego imienia Józefa Piłsudskiego wraz z kinem *Znicz* przy ulicy 3 Maja (uchwała Rady Miasta o budowie z 1935 roku);
4. sierpień 1943 roku — uratowanie dzwonów z kościołów i cerkwi bielskich, które Niemcy zamierzali wywieźć w celu przetopienia na złom;
5. lata 1943-1944 — wspieranie poprzez zapewnienie materiałów budowlanych remontów: cerkwi w Ploskach, kościoła w Klichach oraz pracował przy utwardzeniu placu przy kościele p.w. Narodzenia NMP w Bielsku Podlaskim;
6. sierpień 1944 roku — naprawa wschodniej ściany cerkwi p.w. Narodzenia NMP przy ul. Jagiellońskiej (razem ze stolarzami: Onufrym Szulewiczem i Aleksym Malką);
7. druga połowa 1944 roku — odbudowa budynku Liceum Ogólnokształcącego imienia Tadeusza Kościuszki — jako kierownik budowy;
8. 30 czerwca — 14 lipca 1945 roku — był członkiem społecznego komitetu budowy pomnika *Ofiarom barbarzyństwa 15 VII 1943 r.* na cmentarzu przy ulicy Wojska Polskiego oraz zaprojektował i kierował budową tego mauzoleum;

9. 14-15 lipca 1945 roku — brał udział w ekshumacji w Lesie Pilickim 49 osób rozstrzelanych 15 lipca 1943 roku przez Niemców;
10. sierpień 1945 roku — współorganizował ochotniczy wyjazd mieszkańców Bielska Podlaskiego do Warszawy i brał udział w kilkunastoosobowej grupie bielszczańskich pracujących przy jej *odgruzowywaniu* w ramach akcji *Cały kraj odbudowuje swoją stolicę*;
11. zaprojektował pomnik (obelisk) wzniesiony w miejscu straceń w Lesie Pilickim;
12. grudzień 1947 roku — był jednym z dwóch projektantów cmentarza żołnierzy radzieckich przy ulicy Wojska Polskiego oraz kierował pracami ekshumacyjnymi żołnierzy radzieckich w mieście i bezpośredniej okolicy, a także dokumentował tożsamość ekshumowanych żołnierzy z terenu miasta oraz z obszaru całego powiatu bielskiego (dzięki dokumentom Szachowicza w 1960 roku matka Piotra Karpina odnalazła grób syna, a w 1984 roku siostra odnalazła grób Michała Dejneka). Zaprojektował także pomnik (obelisk) na tym cmentarzu;
13. 1948 rok — budowa budynku Szkoły Powszechnej nr 2 przy ulicy 11 Listopada — jako kierownik budowy;
14. lata 1947-1951 — zaprojektował i kierował budową pierwszego budynku straży pożarnej przy ulicy Poniatowskiego;
15. lata 1956-1960 — jako radny Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku brał czynny udział w staraniach o zatwierdzenie przez Ministerstwo Zdrowia inwestycji — budowy w Bielsku Podlaskim szpitala powiatowego;
16. początek lat 70. XX wieku — wykonał projekt przewiezienia i rekonstrukcji cerkwi z południa Polski oraz nadzorował pracę przy jej ponownym złożeniu we wsi Rajsk;
17. listopad 1974 roku — brał udział jako pracownik Rejonu Energetycznego Bielsk Podlaski w usuwaniu wielkiej awarii — załamania się pod ciężarem lodu ponad 2 tysięcy słupów energetycznych oraz awarii wielu stacji transformatorowych na terenie powiatu bielskiego;
18. 1979 rok — zaprojektował społecznie budynek Rejonu Energetycznego w Bielsku Podlaskim przy ulicy 11 Listopada oraz uczestniczył w jego budowie jako kierownik budowy;
19. początek lat 80. XX wieku — wykonał inwentaryzację i projekt odrestaurowania kaplicy-grobowca pułkownika Mikołaja Ehrna na bielskim cmentarzu;
20. 1983 rok — zaprojektował wystrój sal katechetycznych w nowej plebanii parafii pod wezwaniem świętego Archaniola Michała oraz wykonał projekt ogrodzenia posesji parafii od ulicy Mickiewicza;

21. 1989 rok — współpracował przy projektowaniu i rozbudowie części ołtarzowej cerkwi świętego Archanioła Michała w Bielsku Podlaskim;
22. lata 1992/1993 — zaprojektowanie sztandaru 2 Pułku Ułanów Spieszonych Armii Krajowej zorganizowanego w maju 1944 roku (J. Domański, W. Andrzejczuk)
23. lata około 1995-1998 — wykonał projekt i był osobiście zaangażowany w budowę kaplicy świętego Mikołaja przy Zespole Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego imienia Jarosława Kostycewicza w Bielsku Podlaskim;
24. 1995 rok — wykonał projekt cerkwi w Widowie;
25. 1997 rok — wykonał projekt cerkwi w Szastałach;
26. koniec lat 90. XX wieku v wykonał projekt pomnika *Pamięci Pomordowanych 30 Furmanów* na cmentarzu wojskowym przy ulicy Wojska Polskiego.

Tagi: [honorowy obywatel](#)